

ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Jaroslavy Fúrovej a členov JUDr. Evy Babiakovej, CSc. a Mgr. Petra Melichera v právnej veci žalobcu **V. – C.** so sídlom v P., R. X., zastúpeného Mgr. E. K., advokátkou, so sídlom v B., K. X., proti žalovanému **Ústavnému súdu Slovenskej republiky** so sídlom v Košiciach, Hlavná 110, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného Spr. 800/09 zo dňa 16. decembra 2009, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 4S 169/2010-89 zo dňa 14. januára 2011, jedhlasne, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 4S 169/2010-89 zo dňa 14. januára 2011, **p o t v r d z u j e .**

Účastníkom právo na náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Bratislave zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia predsedníčky žalovaného Spr. 800/09 zo dňa 16.12.2009 ako aj prvostupňového rozhodnutia vedúcej kancelárie žalovaného v spojení s rozhodnutiami žalovaného Spr. 800/09, Inf. 92/09 zo dňa 13.11.2009 v podobe ich zrušenia a vrátenia veci žalovanému na ďalšie konanie.

Rozhodnutím Spr. 800/09 zo dňa 16.12.2009 predsedníčka žalovaného zamietla odvolanie žalobcu a potvrdila rozhodnutie vedúcej kancelárie žalovaného Spr. 800/09, Inf. 92/09 zo dňa 13.11.2009, ktorým na základe žiadosti žalobcu zo dňa 6.11.2009 o sprístupnenie informácii:

1. Uznesenia Ústavného súdu SR č. k. I. ÚS 223/09, ktorým prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľa E., a.s. proti rozhodnutiu Najvyššieho súdu SR vo veci 5Sžp/5/2009, ktorým rozhodol o odklade vykonateľnosti rozhodnutia o zákonnosti, ktorého sa konanie na najvyššom súde viedlo,
2. Uznesenia Ústavného súdu SR č. k. IV. ÚS 367/09, ktorým prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľa proti rozhodnutiu Najvyššieho súdu SR vo veci 5Sžp/5/2009 zo dňa 28.5.2009, a ktorým zároveň odložil vykonateľnosť predmetného rozhodnutia Najvyššieho súdu SR,
3. Rozhodnutie pléna Ústavného súdu SR, ktorým spojil vyššie uvedené konania o ústavných sťažnostiach uvedených v predchádzajúcich bodoch do jedného konania vedeného pod č. k. I. ÚS 223/09,

žalovaný tejto vyhovel čiastočne, keď v časti týkajúcej sa rozhodnutia pléna Ústavného súdu SR odkázal na zverejnenú informáciu na webovej stránke žalovaného a v ostatnej časti žiadosti žalobcu nevyhovel a požadované informácie uvedené pod bodom 1. a 2. nesprístupnil.

O trovách konania rozhodol krajský súd tak, že účastníkom ich náhradu nepriznal.

V odôvodnení rozsudku krajský súd uviedol, že po preskúmaní rozhodnutia žalovaného v rozsahu dôvodov uvedených v žalobe ako aj konania, ktoré mu predchádzalo, na nariadenom pojednávaní dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná. Považoval za potrebné výkladom ustanovenia § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov (ďalej v texte rozsudku len „Zákon“) ustáliť, aký druh rozhodnutia je možné subsumovať pod slovné spojenie „rozhodovacia činnosť súdov“, na ktorú sa vzťahuje obmedzenie poskytovania informácie, a aký druh rozhodnutia nepodlieha takémuto obmedzeniu. Dospel k záveru, že pod pojem „rozhodovacia činnosť súdov“ je potrebné podriaďiť rozhodnutia o postupe v konaní, t.j. procesné rozhodnutia akéhokoľvek druhu, ktoré nemajú podstate priamy vplyv na výsledok konania, práva a povinnosti uplatnené žalobou a nemajú vypovedaciu hodnotu o spôsobe rozhodnutia v merite veci pre prípadných

záujemcov o kontrolu činnosti súdov ako orgánov štátnej moci (predmet činnosti žalobcu). Dôvodil, že rozhodnutia, o ktorých je možné poskytnúť informácie, sú rozhodnutia vo veci samej, vrátane rozhodnutí, ktorými sa vec končí, a len týmto výkladom je možné gramaticky a logicky dospieť k záveru, aký je rozdiel medzi pojmami rozhodovacia činnosť a rozhodnutia vrátane informácii o výsledku konania. Konštatoval, že vyššie uvedeným výkladom zákonného ustanovenia dospel k rovnakému právnomu názoru, aký v obdobnej veci prijal Najvyšší súd SR vo svojom rozhodnutí sp. zn. 3Sži/7/2009, stotožniac sa právnym názorom žalovaného, v zmysle ktorého považoval uznesenia sp. zn. I. ÚS 223/2008 a IV. ÚS 396/08 o prijatí sťažností na prerokovanie za procesné rozhodnutia v rámci rozhodovacej činnosti súdov, o ktorých sa informácie neposkytujú. Výrok o trovách konania odôvodnil krajský súd poukazom na § 250k ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“), zohľadniac neúspech žalobcu v konaní a skutočnosť, že žalovaný zo zákona nemá na náhradu trov konania nárok.

Proti tomuto rozsudku podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie, navrhujúc, aby Najvyšší súd SR zmenil napadnutý rozsudok tak, že zruší rozhodnutie predsedníčky žalovaného Spr. 800/09 zo dňa 16.12.2009, ako aj rozhodnutie vedúcej kancelárie žalovaného Spr. 800/09, Inf. 92/09 zo dňa 13.11.2009 a vec vráti žalovanému na ďalšie konanie, majúc za to, že napadnutý rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. K výkladu pojmu „rozhodovacia činnosť súdu“ žalobca uviedol, že pod tento pojem nemusia byť zaradené len procesné rozhodnutia, ale aj akékoľvek iné úkony súdu, ktoré nemajú charakter rozhodnutia (procesného rozhodnutia). Nepovažoval za pravdivé tvrdenie krajského súdu, že ak by sa sprístupňovali všetky rozhodnutia súdu, vrátane procesných rozhodnutí, nebolo by možné pod pojem „rozhodovacia činnosť súdov“ nič podradiť. V tejto súvislosti poukázal na nález Ústavného súdu ČR Pl. ÚS 2/10, ktorý predložil počas prvostupňového konania na podporu svojej argumentácie, s ktorým sa však krajský súd vo svojom rozsudku vôbec nezaoberal, a z ktorého vyplýva, že ústavného hľadiska je neprípustné paušálne utajiť určitý druh súdnych rozhodnutí, pretože by to bolo v rozpore s ústavnou požiadavkou proporcionality pri obmedzovaní práva na informácie. Zdôraznil, že základným rámcom pre interpretáciu a aplikáciu sporného ustanovenia § 11 ods. 1 písm. d/ Zákona je čl. 26 Ústavy SR, pričom podľa ústavnoprávnej teórie a praxe sa prípadná kolízia práva na informácie a iných základných práv alebo ústavných záujmov rieši prostredníctvom aplikácie testu proporcionality, v rámci ktorého sa posudzuje, či bolo obmedzenie základného práva naozaj nevyhnutné a či nebolo možné dosiahnutie sledovaného cieľa (t. j. ochrany iného práva alebo

ústavného záujmu) iným prostriedkom resp. spôsobom, ktorý by základné právo obmedzoval v menšej miere, miernejšie, šetrnejšie. Mal za to, že princíp minimalizácie zásahov do základného práva na informácie a princíp selekcie možno aplikovať aj na otázku prístupu verejnosti k procesným rozhodnutiam súdov. Konštatoval, že ak procesné rozhodnutie súdu obsahuje určité informácie, ktorých zverejnením by boli ohrozené iné ústavné záujmy, tieto informácie sa musia z procesného rozhodnutia vylúčiť, avšak neexistuje ústavný dôvod na utajovanie aj všetkých zvyšných informácií. Zhrnul, že taký výklad Zákona prvostupňovým súdom, ktorého dôsledkom je, že verejnosť nemá prístup k žiadnym procesným rozhodnutiam súdov, je porušením povinnosti vykladať zákon v súlade s čl. 26 Ústavy SR a porušením ústavného princípu proporcionality pri obmedzovaní základných práv a tým aj porušením čl. 46 ods. 1 Ústavy SR. Namietal, že odôvodnenie napadnutého rozsudku je nedostatočné a nijakým spôsobom sa nevysporiadava s niektorými zásadnými dôvodmi uvedenými v žalobe (bod II. 2 žaloby, bod II. 3 žaloby), čím došlo podľa jeho názoru k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 246c ods. 1 veta prvá O. s. p. v spojení s § 10 ods. 2 O. s. p.) preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo (podľa § 246c ods. 1 veta prvá O. s. p. v spojení s § 211 a nasl. O. s. p.), a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nemožno priznať úspech. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle § 250ja ods. 2 O. s. p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 29.9.2011 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O. s. p.).

Podľa § 244 ods. 1 O. s. p. v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Podľa § 244 ods. 3 O. s. p. rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté. Postupom správneho orgánu sa rozumie aj jeho nečinnosť.

Podstatou správneho súdnictva je ochrana práv občanov a právnických osôb, o ktorých sa rozhodovalo v správnom konaní; ide o právny inštitút, ktorý umožňuje, aby sa každá osoba, ktorá sa cíti byť rozhodnutím či postupom orgánu verejnej správy poškodená, dovolala súdu

ako nezávislého orgánu a vyvolala tak konanie, v ktorom správny orgán už nebude mať autoritatívne postavenie, ale bude účastníkom konania s rovnakými právami ako ten, o koho práva ide.

Podľa ústavného zák. č. 23/1991 Zb. ktorým sa uvádza LISTINA ZÁKLADNÝCH PRÁV A SLOBÔD ako ústavný zákon Federálneho zhromaždenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky čl. 17 ods. 1 sloboda prejavu a právo na informácie sú zaručené.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavného zákona č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza LISTINA ZÁKLADNÝCH PRÁV A SLOBÔD ako ústavný zákon Federálneho zhromaždenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky, štátne orgány a orgány územnej samosprávy sú povinné primeraným spôsobom poskytovať informácie o svojej činnosti. Podmienky a vykonanie ustanoví zákon.

Podľa čl. 26 ods. 1 Ústavy SR sloboda prejavu a právo na informácie sú zaručené.

Podľa čl. 26 ods. 5 Ústavy SR orgány verejnej moci majú povinnosť primeraným spôsobom poskytovať informácie o svojej činnosti v štátnom jazyku. Podmienky a spôsob vykonania ustanoví zákon.

Podľa § 1 Zákona tento zákon upravuje podmienky, postup a rozsah slobodného prístupu k informáciám.

Podľa § 11 ods. 1 Zákona povinná osoba obmedzí sprístupnenie informácie alebo informáciu nesprístupní, ak

a) jej bola odovzdaná osobou, ktorej takú povinnosť zákon neukladá a ktorá na výzvu povinnej osoby písomne oznámila, že so sprístupnením informácie nesúhlasí. Ak na výzvu povinnej osoby neodpovie osoba oprávnená udeliť súhlas na sprístupnenie informácie do siedmich dní, predpokladá sa, že so sprístupnením informácie súhlasí. Na tieto následky musí byť osoba vo výzve upozornená,

b) ju zverejňuje na základe osobitného zákona; ak je podľa takého zákona zverejňovaná vo vopred stanovenej dobe, iba do tejto doby,

c) tým možno porušiť ochranu duševného vlastníctva ustanovenú osobitným predpisom s výnimkou, ak osoba oprávnená podľa týchto osobitných predpisov na výzvu povinnej osoby na sprístupnenie informácie udelí súhlas,

d) sa týka rozhodovacej činnosti súdu vrátane medzinárodných súdnych orgánov, alebo orgánu činného v trestnom konaní podľa osobitných predpisov okrem informácie o rozhodnutí alebo o výsledku konania, ak jej sprístupnenie nezakazujú osobitné predpisy,

e) sa týka miesta výskytu chránených druhov rastlín, živočíchov, nerastov a skamenelín a hrozí ich neprípustné rušenie, poškodzovanie alebo ničenie,

f) by to bolo v rozpore s právne záväznými aktmi Európskych spoločenstiev a Európskej únie alebo s medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná.

g) sa týka výkonu kontroly, dohľadu alebo dozoru orgánom Verejnej moci podľa osobitných predpisov okrem informácie o rozhodnutí alebo o inom výsledku kontroly, dohľadu alebo dozoru, ak jej sprístupnenie nezakazujú osobitné predpisy,

h) ide o dokumentáciu, ktorá obsahuje informácie, ktorých zverejnenie by sa mohlo použiť na plánovanie a vykonanie činností s cieľom spôsobiť narušenie alebo zničenie jadrového zariadenia alebo objektov osobitnej dôležitosti a ďalších dôležitých objektov podľa osobitných predpisov.

Podľa čl. 124 Ústavy SR Ústavný súd Slovenskej republiky je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Ústavný súd rozhoduje vo veciach podľa čl. 125, čl. 125a, čl. 125b, čl. 126, čl. 127, čl. 127a, čl. 128 a čl. 129 ústavy.

Rozhodovacou činnosťou ústavného súdu treba rozumieť postup smerujúci k prejednaniu a rozhodnutiu veci, ktorá patrí do kompetencie ústavného súdu. Podstatou súdneho rozhodovania je vydanie rozhodnutia, ktorým vo výroku ústavný súd vyjadří svoj záväzný právny názor. V užšom význame sa rozhodovacou činnosťou rozumie konanie a rozhodovanie súdu v konkrétnej právnej veci, t. j. od začatia konania cez jednotlivé procesné úkony, formou procesných čiastkových rozhodnutí, prípadne neformalizovaných úkonov súdu (výzvy účastníkom, pripisy a. i.), až po rozhodnutie vo veci samej (ku ktorému záveru dospel aj iný senát tunajšieho súdu vo veci sp. zn. 3Sži/7/2009 zo dňa 8.10.2009, pričom odvolací súd nezistil dôvody od týchto záverov sa odchyliť).

Odvolací súd dáva do pozornosti, že ústavne konformným výkladom zákona možno rozumieť len taký výsledok interpretácie, ktorý je založený na právnom názore, ktorý, ak by

bol imanentným obsahom právnej normy, bol by v súlade s ústavou. V danej veci bolo potrebné posúdiť, či právny názor vyslovený v rozsudku krajského súdu, teda že nesprístupnenie informácie o procesných rozhodnutiach ústavného súdu ako výsledok interpretácie § 11 ods. 1 písm. d/ Zákona, možno považovať za správny a ústavne konformný.

Ústava SR v čl. 26 ods. 1 zakotvuje právo na informácie, ktoré predstavuje právo na prijímanie informácií (získanie informácie do vlastnej dispozičnej sféry tak, aby mohla byť subjektom pre vlastnú potrebu, ako aj pre potrebu iných spracovaná, vid' nález Ústavného súdu SR, sp. zn. I. ÚS 236/06 – 59 zo dňa 28.7.2007) a k nemu korelujúci pozitívny záväzok štátu voči neidentifikovanej skupine subjektov. Obsah tohto záväzku je ozrejmeneý v ods. 5 cit. čl. ako povinnosť orgánov verejnej moci primeraným spôsobom poskytovať informácie o svojej činnosti, pričom podmienky a spôsob poskytovania informácií ustanoví zákon. Obdobnú úpravu obsahuje taktiež Listina základných práv a slobôd (čl. 17 ods. 1, 5). Podľa čl. 13 ods. 2, 3, 4 Ústavy SR medze základných práv a slobôd možno upraviť za podmienok ustanovených touto ústavou len zákonom. Zákonné obmedzenia základných práv a slobôd musia platiť rovnako pre všetky prípady, ktoré spĺňajú ustanovené podmienky. Pri obmedzovaní základných práv a slobôd sa musí dbať na ich podstatu a zmysel. Takéto obmedzenia sa môžu použiť len na ustanovený cieľ. Obmedziť základné práva a slobody možno iba na základe podmienok ustanovených ústavou, a to buď podmienok všeobecných (čl. 13 ods. 2, 3, 4 Ústavy) alebo osobitných vzťahujúcich sa na konkrétne práva a slobody. Rozhodnutie ústavodarcu neustanoviť osobitné dôvody obmedzenia, vzťahujúce sa na právo na prijímanie informácií (čl. 26 ods. 4 ústavy obsahuje podmienky obmedzenia pre slobodu prejavu a právo vyhľadávať a šíriť informácie), nemožno považovať za absolútne vylúčenie možnosti jeho obmedzenia, aj v tomto prípade je nevyhnutné otázku prípustnosti zásahu do základného práva posudzovať z hľadiska účelu, ktorý tento zásah sleduje, teda či tento zásah možno odôvodniť ústavne relevantným spôsobom (m. m. Nález Ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 1/09-34 zo dňa 19.1.2011).

Z dôvodovej správy k návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa Zákon, ktorý s účinnosťou od 2.1.2006 novelizoval dotknuté ustanovenie, vyplýva, že účelom predloženého návrhu je rozšírenie okruhu sprístupňovaných informácií oproti doterajšej úprave (*podľa § 11 ods. 1 písm. d/ Zákona účinného do 1.1.2006 povinná osoba obmedzí sprístupnenie informácie alebo informáciu nesprístupní, ak sa týka neverejného konania, rozhodovania alebo dohľadu, ktoré podľa osobitného zákona vykonáva súd, orgán činný v trestnom konaní alebo orgán verejnej správy*), pričom nová úprava spočíva v obmedzení

poskytnutia resp. sprístupnenia informácií týkajúcich sa len rozhodujúcej činnosti (**neukončených, prebiehajúcich konaní**) súdu, avšak **pokiaľ ide o výsledok konania**, ten sa v prípade rozhodovacej činnosti súdu sprístupní, ak to osobitný predpis pripúšťa.

Možno teda vyvodit', že úmyslom zákonodarcu pri úprave sprístupňovania informácií (čl. 26 ods. 5 ústavy) týkajúcich sa súdneho konania bolo zabezpečiť prístup členov verejnosti (odlišných od účastníkov konania) k rozhodnutiam, ktorými sa konanie končí, avšak bez sprístupňovania informácií týkajúcich sa prebiehajúcich konaní.

Cieľom zákonného obmedzenia práva na informácie poskytovaných o činnosti súdov a orgánov činných v trestnom konaní zamýšľaným zákonodarcom v zmysle § 11 ods. 1 písm. d/ Zákona bola ochrana pred neprimeraným zasahovaním do vlastnej rozhodovacej činnosti súdu (resp. orgánov činných v trestnom konaní), a tým aj verejný záujem na nestrannom a nezávislom súdnictve (čl. 124 a čl. 141 ústavy), ktorý cieľ je potrebné považovať za legitímny s ohľadom na ústavne ustanovený obsah dotknutého základného práva. Z hľadiska posúdenia vhodnosti tohto obmedzenia, teda či obmedzením prístupu k procesným rozhodnutiam súdov možno vymedzený cieľ dosiahnuť, odvolací súd uvádza, že nesprístupnenie informácií o prebiehajúcich konaniach pred vydaním rozhodnutia vo veci samej je v záujme zachovania nezávislosti a nestrannosti súdneho v podstate vylúčená verejná diskusia o prejednávanej veci, ktorou by vo veci rozhodujúci sudcovia mohli byť ovplyvnení, avšak toto obmedzenie treba považovať za primerané, keďže informáciu o výsledku rozhodovacej činnosti je súd povinný sprístupniť, čím je zabezpečená aj verejná kontrola výkonu súdnej moci.

Pokiaľ žalobca v odvolaní poukazoval na nález Ústavného soudu ČR, nemohol odvolací súd závery a argumentáciu z neho plynúcu bezvýhradne aplikovať na prejednanú vec, nakoľko v právnom poriadku Slovenskej republiky nemá tento nález právne účinky a navyše český zákonodarca ex lege vylúčil sprístupňovanie nielen informácií o procesných rozhodnutiach (ktorých poskytnutie sa žalobca domáhal), ale dokonca aj o rozhodnutiach, ktorými sa konanie končí, avšak nemajú formu rozsudku, (§ 11 ods. 4 písm. b/ zák. č. 106/1999 Sb. o svobodnom prístupe k informáciám).

S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti sa Najvyšší súd Slovenskej republiky stotožnil so závermi krajského súdu a napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil podľa § 219 ods. 1, 2 O. s. p. v spojení s § 250ja ods. 3 vety druhej O. s. p.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa ustanovenia § 250k ods. 1 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 2 O. s. p. a § 246c ods. 1 vety prvej O. s. p., keď žalobcovi, ktorý nemal úspech vo veci, náhradu trov konania nepriznal a žalovanému v takomto konaní nárok na náhradu trov neprináleží.

Poučenie: Proti tomuto rozsudku **n i e j e** prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. septembra 2011

JUDr. Jaroslava Fúrová, v.r.

predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :

Dagmar Bartalská